

Szczegółowe warunki oceniania oraz wymagania edukacyjne dla przedmiotu język polski w klasach VIa, VIb

I. Zasady zachowania i postaw obowiązujących na lekcjach języka polskiego.

Systematycznie przygotowujemy się do zajęć.

1. Na lekcję przynosimy zeszyt przedmiotowy, podręcznik, ćwiczenia.
2. Brak zeszytu lub nieprzygotowanie zgłaszamy zawsze na początku lekcji.
3. Samodzielnie i terminowo wykonujemy powierzone zadania.
4. W trakcie lekcji:
 - zachowujemy należyłą uwagę,
 - bierzemy czynny udział, wykonujemy przydzielone zadania,
 - zapisujemy informacje podane przez nauczyciela,
 - właściwie reagujemy na polecenia nauczyciela,
 - z szacunkiem odnosimy się do nauczyciela i kolegów,
 - pracujemy samodzielnie (nie podpowiadamy i nie korzystamy z podpowiedzi, nie przywłaszczamy sobie cudzej pracy)
 - nie zakłócamy toku lekcji, (nie przeszkadzamy w prowadzeniu lekcji, pozostajemy w swoich ławkach)
 - jeżeli chcemy zabrać głos, podnosimy rękę do góry.
1. Jesteśmy przygotowani do odpowiedzi z pięciu ostatnich lekcji. (Wszyscy uczniowie powinni znać podstawowe pojęcia z zakresu literatury i gramatyki z klasy czwartej i piątej).
2. Każda ocena jest jawna, dostarcza nam informacji na temat postępów i trudności w nauce.
3. Możemy dwa razy w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy zapowiedziach wcześniej sprawdzianów) dodatkowo również w pierwszym dniu po chorobie (jeżeli trwała ona co najmniej tydzień).
4. O sprawdzianach jesteśmy informowani co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Kartkówki z ostatniej lekcji mogą być niezapowiedziane.
5. Zadania klasowe (wypracowania związane z treścią i problematyką lektury) piszemy bezpośrednio po omówieniu lektury, w terminie wspólnie uzgodnionym z nauczycielem.
6. Mamy prawo do poprawy (tylko raz) oceny niedostatecznej w terminie do 7 dni od jej uzyskania ze wskazanych przez nauczyciela prac pisemnych i z odpowiedzi ustnej.
7. Nieobecność w szkole zobowiązuje nas do nadrobienia zaległości, uzupełniania notatek w zeszycie przedmiotowym i ćwiczeniach.

II. Obszary aktywności podlegające ocenianiu przedmiotowemu:

- a) prace klasowe
- b) odpowiedzi ustne
- c) wypowiedzi pisemne na lekcji
- d) sprawdziany, testy, dyktanda, kartkówki
- e) recytacja poezji i prozy
- f) czytanie: głośne, ciche ze zrozumieniem
- g) prace domowe (ćwiczenia, dłuższe wypowiedzi pisemne)
- h) udział w konkursach humanistycznych, przedstawieniach, akademiach szkolnych
- i) różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia
- j) prace długoterminowe, np. projekty, zadania dodatkowe

II. Ogólne wymagania edukacyjne na poszczególne oceny śródroczne i roczne w klasach VI

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą.

IV. Szczegółowe wymagania edukacyjne na oceny roczne.

Klasa VI

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

Sluchanie

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, w tym przepis
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)
- rozpoznaje manipulację

Czytanie

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, zawiadomienie, instrukcję, ogłoszenie, w tym przepis
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje manipulację
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym,
- wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot)
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimki, przyimek, spójnik)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- wskazuje cudzość

Samokształcenie

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych

- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, poradnika, leksykonu, czasopisma, podanej strony internetowej

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- mówi o swoich reakcjach czytelniczych
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych w baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniach, powieściach
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- omawia akcję
- wyodrębnia w utworze epickim wydarzenia układające się w wątki
- rozpoznaje baśń, legendę, bajkę, mit, powieść, opowiadanie, komiks, fraszkę, wiersz, przysłowie
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rytm
- odróżnia wiersz rymowany od nierymowanego (białego)
- rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie,
- ożywienie
- wyodrębnia film, program informacyjny, program rozrywkowy, spektakl teatralny
- spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich twórcywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa)
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego

III. Tworzenie wypowiedzi

Mówienie

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- w rozmowie zadaje pytania uzupełniające
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia, przekonać, zachęcić, przestrzec
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat, fotografię
- wygłasza tekst utworu z pamięci (teksty poetyckie, fragmenty prozy)

Pisanie

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni o – u, rz – ż, ch – h
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego i szczegółowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układu plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, proste sprawozdanie
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
- za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)
- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

Słuchanie

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi,
- opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- odróżnia fakty od opinii, wskazuje elementy perswazji

Czytanie

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu

- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas
- głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot, dopełnienie, przydawka, okolicznik)
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik, zaimek w związku z rzeczownikiem), osób, czasów i rodzajów
- gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek
-

Samokształcenie

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych, leksykonu, poradnika

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki
- wyodrębnia wątki
- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki, mitu, opowiadania, powieści, wiersza, fraszki, komiksu
- rozpoznaje przysłowie
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- posługuje się terminami: wiersz rymowany i nierymowany (biały)
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz, ujęcie, kadr, plan
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje przesłanie baśni, odczytuje morał bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego

III. Tworzenie wypowiedzi

Mówienie

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje, przekonuje, zachęca, przestrzega
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, fotografię, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem, postawą ciała)

Pisanie

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni o – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe oraz *nie* z różnymi częściami mowy
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- samodzielnie zapisuje dialog
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
- układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, proste sprawozdanie, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, regulamin
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
- zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, fotografii, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje
- odpowiedni układ graficzny
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą pojęcia w wypowiedzenia złożone, rozdziela przecinkiem wypowiedzenia składowe w wypowiedzeniu złożonym), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników, zaimków, liczebników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)

- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

Sluchanie

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuje wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (omawia przesłanie baśni, objaśnia morał bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorców na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych

Czytanie

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, gratulacjach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji, wprowadza pauzę
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone (współrzędnie i podrzędnie)
- rozpoznaje równoważnik zdania
- wydziela w zdaniu grupę podmiotu i orzeczenia
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe
- ustala stosunki nadrzędno-podrzędne i współrzędne z zdaniu pojedynczym
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to)
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych

Samokształcenie

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny i umiejętnie je stosuje
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów kultury
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- omawia zależność osoby mówiącej (narratora, podmiotu lirycznego) i świata ukazanego w utworze
- posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, związek przyczynowo-skutkowy
- omawia powiązania między częściami tekstu (rozdział, podrozdział) w dłuższym utworze prozatorskim, np. w opowiadaniu, powieści
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie
- omawia akcje w utworze dramatycznym
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- dostrzega zależność między zastosowanymi w utworze środkami stylistycznymi a treścią
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego – aktora, reżysera, scenarzysty
- określa zadania twórców dzieła teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera
- posługuje się pojęciami z zakresu sztuki filmowej, np. kadr, scena, plan, a także związanymi z przedstawieniem teatralnym i sztuką teatralną
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- konfrontuje sytuację bohaterów z własnym doświadczeniem
- odczytuje przesłanie utworu

III. Tworzenie wypowiedzi

Mówienie

- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: podziękowanie, przemówienie, wystąpienie
- przedstawia własne zdanie w rozmowie
- przestrzega zasad kulturalnej rozmowy
- dyskutuje na wybrany temat
- świadomie dobiera wypowiedzenia, by osiągnąć zamierzony cel (np. zachęcić, przekonać, przestrzec)
- tworzy spójne, logiczne wypowiedzi
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami;
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- wyjaśnia motywy postępowania postaci
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie

- zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki i wyrażenia przyimkowe
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; stosuje odpowiedni szyk wyrazów w zdaniu; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach), wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi

Pisanie

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni o – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy niesobowe czasownika
- w kilkudziesięciu wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się
- w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
- opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, fotografię; stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

Sluchanie

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu

- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii

Czytanie

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- interpretuje głosowo wybrane fragmenty prozy
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych
- wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizy różnych tekstów kultury

Samokształcenie

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przenośni)
- omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych w: baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniu, powieści
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze dramatycznym
- rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena)
- dostrzega zależność między rodzajem i funkcją komunikatu a jego odbiorcą (programy edukacyjne, rozrywkowe, informacyjne, reklamy)
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów

- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami

III. Tworzenie wypowiedzi

Mówienie

- tworzy wypowiedź zróżnicowaną stylistycznie w zależności od intencji nadawcy, sytuacji komunikacyjnej i rodzaju adresata
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcję komunikatu (ekspresywna, impresywna, poetycka)
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- zadaje pytania alternatywne (przedstawia rozmówcy dwie możliwości rozwiązania problemu)
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- posługuje się przysłowiami i powiedzeniami regionalnymi
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas tworzenia własnej wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka

Pisanie

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
- wprowadza i przekształca różne typy wypowiedzi w zależności od celu i intencji wypowiedzi (zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań)
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, sprawozdanie
- świadomie wprowadza dialog, słownictwo opisujące przeżycia bohaterów jako element ożywiający akcję
- tworzy folder, charakterystykę, komiks
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,

wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych, wydziela przecinkiem lub wpisuje w nawias wypowiedzenia wtrącone), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

Słuchanie

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

Czytanie

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznotwórczym teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie

Samokształcenie

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich, poetyckich, dramatycznych
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, powieściach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

III. Tworzenie wypowiedzi

Mówienie

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury, dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie szóstej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur

- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

Pisanie

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

Szczegółowe kryteria oceniania w klasie VI a i VI b

Ocena recytacji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Znajomość tekstu [dwa nieznaczące błędy (w tym podpowiedzi nauczyciela) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy, podpowiedzi wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0 – 2p.
II	Wyraźne mówienie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
III	Właściwe tempo mówienia [dostosowane do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	1p.
IV	Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0 – 2p.

Ocena opowiadania ustnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wypowiedź (opowiadanie) wiąże się z zadaniem tematem	1p.
II	Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia	0 – 2p.
III	Spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi	1p.
IV	Płynność opowiadania [właściwe tempo mówienia]	1p.
V	Wyraźne mówienie [uczeń jest dostatecznie słyszany i rozumiany]	1p.
VI	Przestrzeganie poprawności językowej [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji opowiadania; zaciekawia, potęguje napięcie itp.]	1p.

Ocena czytania głośnego

[klasy IV – VI]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Płynność czytania (opanowanie tekstu) [do dwóch błędów (nieznaczące „przekręcenia”) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy; częste poprawianie przez nauczyciela; wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0 – 2p.
II	Właściwe tempo czytania [dostosowane do sytuacji ukazanej w tekście; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	1p.
III	Wyraźne czytanie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
IV	Wyraziste czytanie [uczeń dostosowuje sposób czytania do sytuacji ukazanej w tekście; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0 – 2p.

Szczegółowe sposoby oceniania prac pisemnych

Ocena dialogu

Numer	Kryteria	Liczba
-------	----------	--------

kryterium		punktów
I	Rozmowa dotyczy podanego tematu	1p.
II	Rozwinięcie dialogu w ramach określonego tematu	0 – 2p.
III	Logiczne powiązanie ze sobą poszczególnych wypowiedzi	1p.
IV	Rozmowa stanowi spójną, zamkniętą całość [ma wstęp, rozwinięcie i zakończenie]	1p.
V	Poprawnie zapisany dialog [każda kolejna wypowiedź zapisana od nowej linii, od myślnika, wielką literą]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 – 2 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Ocena instrukcji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Realizacja tematu [Podanie dokładnych poleceń dotyczących: - sposobu wykonania czegoś (lub) - obsługi jakiegoś urządzenia (lub) - postępowania w określonych okolicznościach.]	1p.
II	Zachowanie logicznego układu podawanych kolejno poleceń	1p.
III	Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]	1p.
IV	Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]	1p.
V	Przejrzysty układ graficzny [np. zapis w punktach, czytelne akapity]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.

VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena kartki pocztowej wraz z adresem

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Poprawne zaadresowanie kartki [Umieszczenie we właściwych miejscach <u>niezbędnych</u> elementów adresu: - imię (inicjał) i nazwisko - ulica z numerem domu - kod pocztowy i nazwa miejscowości z siedzibą poczty.]	1p.
II	Bezpośredni lub pośredni zwrot do adresata oraz podpisanie kartki przez nadawcę	1p.
III	Realizacja podanego tematu	0 – 2p.
IV	Dobór słownictwa dostosowany do osoby adresata oraz wyrażonej treści	1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria V i VII.]

Ocena kartki z pamiętnika

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Obecność istotnych znamion formy pamiętnika: (Przedstawienie wydarzeń i faktów w narracji pierwszoosobowej, opowiadanie o zdarzeniach z pewnego dystansu czasowego, zrelacjonowanie faktów i zdarzeń, których narrator był świadkiem lub uczestnikiem, informacje o przemyśleniach, uczuciach, refleksjach piszącego – co najmniej 1 przykład, obecność odautorskich komentarzy zawierających ocenę przedstawionych zdarzeń – co najmniej 1 przykład, używanie słownictwa wartościującego dodatnio lub ujemnie)	6p.
III	Odpowiednia kompozycja (Zapis poprzedzony datą (dzień, miesiąc, rok), spójność tekstu, logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Bogate słownictwo	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena listu oficjalnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Zwiężłość, rzeczowość	1p.
III	Obecność elementów charakterystycznych dla listu [miejsce, data, nagłówek, podpis]	1p.
IV	Odpowiedni układ graficzny [właściwe rozmieszczenie charakterystycznych elementów, akapity, odstępy, marginesy]	1p.

V	Odpowiednia kompozycja [przedstawienie się, sformułowanie celu, uzasadnienie prośby (propozycji), zakończenie w grzeczny sposób]	1p.
VI	Obecność zwrotów do adresata [1 – 2 poza nagłówkiem]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena listu prywatnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
III	Obecność elementów charakterystycznych dla listu [miejsowość, data, nagłówek, podpis]	1p.
IV	Odpowiedni układ graficzny [właściwe rozmieszczenie charakterystycznych elementów, akapity, odstępy, marginesy]	1p.
V	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji [wstęp, rozwinięcie, zakończenie]	1p.
VI	Obecność zwrotów do adresata [2 – 3 poza nagłówkiem]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VII, VIII, IX przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VII i IX.]

Ocena ogłoszenia / zawiadomienia

[klasy IV – VI]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zredagowanie wypowiedzi nastawionej na podanie informacji o czymś, zwracającej uwagę na coś	1p.
II	Uwzględnienie niezbędnych elementów (np. terminu, miejsca, celu, ewentualnych dodatkowych uwag na temat sprawy, nadawcy)	0 – 2p.
III	Zwiężłość, rzeczowość oraz informacyjny charakter wypowiedzi	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Właściwy układ graficzny [nagłówek, treść, podpis; przejrzystość zapisu]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena opisu postaci literackiej i rzeczywistej

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Obecność podstawowych elementów: 1. przedstawienie postaci 2. opis wyglądu zewnętrznego 3. nazwanie cech [nauczyciel każdorazowo określa minimalną ilość]	1p. 1p. 1p. 1p. 1p.

	4. uzasadnienie podanych cech [nauczyciel każdorazowo określa minimalną ilość] 5. ocena własna [zakończenie, podsumowanie]	
II	Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
III	Spójność i logiczne uporządkowanie opisu	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Estetyka zapisu i uwzględnienie odpowiedniej ilości akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium IV, V, VI przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria IV i VI.]

Ocena opisu krajobrazu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<p>Obecność podstawowych elementów opisu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opisanie tego, co przedstawia krajobraz. 2. Wyodrębnienie i nazwanie elementów krajobrazu. 3. Stosowanie różnorodnych przymiotników określających, np. kształt, wielkość, kolor 4. Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>tuż za, dalej, bliżej, z lewej strony...</i>) sytuującego w przestrzeni opisywane elementy 5. Zamieszczenie oceny krajobrazu (własne wrażenia lub refleksje) 	5p.
II	Rozwinięcie tematu	0 – 2p.

III	Kompozycja [Spójność i logiczne uporządkowanie opisu]	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Estetyka zapisu i uwzględnienie odpowiedniej ilości akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium IV, V, VI przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium II – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria IV i VI.]

Ocena opisu przedmiotu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wyodrębnienie i nazwanie elementów (części składowych) przedmiotu [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od opisywanego przedmiotu]	1p.
II	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor, materiał) przy opisywaniu elementów przedmiotu	1p.
III	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>na górze, z tyłu, pod spodem, bliżej, z lewej strony...</i>) sytuującego względem siebie opisywane elementy przedmiotu	1p.
IV	Ujęcie opisu w schemat trójdzielności wypowiedzi	1p.
V	Sformułowanie własnych wrażeń, refleksji dotyczących opisanego przedmiotu	1p.
VI	Poprawność językowa	1p.

	[dopuszczalne 2 błędy]	
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

*Kryteria nie powinny być stosowane do opisów nieskomplikowanych przedmiotów.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Ocena opowiadania odtwórczego

(napisanego na podstawie utworu literackiego)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Ujęcie najważniejszych składników treści [nauczyciel określa każdorazowo dla konkretnego utworu]	1p.
II	Opowiadanie treści swoimi słowami [dopuszczalne są nieliczne zaczerpnięcia z tekstu pojedynczych wyrażeń lub zwrotów.]	1p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń	1p.
IV	Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]	1p.
V	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń - opis ich przebiegu - zakończenie	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.

VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli uczeń ogranicza się do przepisania utworu (lub jego fragmentów), nie przyznaje się punktów za żadne kryterium.]

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Ocena opowiadania twórczego

(zredagowanego na podstawie zdarzeń przeżytych lub wymyślonych przez autora)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń	1p.
IV	Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]	1p.
V	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń - opis ich przebiegu - zakończenie]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Ocena planu ramowego
[notatka w formie planu]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wybór najistotniejszych wydarzeń (informacji)	0 – 2p.
II	Zapisanie wydarzeń w punktach	1p.
III	Zwięzłość, rzeczowość punktów	1p.
IV	Zapis w formie równoważników zdań lub zdań Konsekwencja zapisu	1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena planu szczegółowego
[notatka w formie planu]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wybór najistotniejszych wydarzeń (informacji)	0 – 2p.
II	Zapisanie wydarzeń w punktach . Umiejętne uzupełnienie treści punktów podpunktami	1p.

III	Zwięzłość, rzeczowość punktów i podpunktów	1p.
IV	Zapis w formie równoważników zdań lub zdań Konsekwencja zapisu	1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Ocena przepisu kulinarnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Realizacja tematu [podanie składników i sposobu postępowania z nimi]	1p.
II	Podanie prawdopodobnej ilości składników [dotyczy także wagi, objętości]	1p.
III	Zachowanie logicznego układu podawanych czynności dotyczących postępowania ze składnikami	1p.
IV	Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]	1p.
V	Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]	1p.
VI	Przejrzysty zapis [dwuczęściowy: - podanie składników - informacje o kolejności czynności]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 – 2 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VII i IX.]

Ocena rysunkowych konkretyzacji utworów

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Praca plastyczna jest realizacją podanego tematu	1p.
II	Związek pracy z tekstem [dopuszczalne, w zależności od stopnia trudności, 1 – 2 rozbieżności]	1p.
III	Oryginalność wyrażonej treści	1 – 2p.
IV	Oryginalność zastosowanej techniki [2 punkty przyznaje się, jeżeli uczeń do wykonania pracy użył innych materiałów niż kartka i kredki]	1 – 2p.

Ocena sprawozdania

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Opowiadanie o wydarzeniach z punktu widzenia uczestnika bądź świadka	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
III	Stosowanie czasowników w czasie przeszłym (w liczbie pojedynczej lub mnogiej)	1p.
IV	Zamieszczenie informacji o miejscu, czasie i uczestnikach wydarzeń [punkt przyznajemy za podanie wszystkich informacji]	1p.
V	Stosowanie słownictwa informującego o kolejności wydarzeń (np. <i>później, potem, następnie...</i>)	1p.
VI	Ocena wydarzeń z punktu widzenia świadka bądź uczestnika (sformułowanie wrażeń, refleksji)	1p.
VII	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [w tym: zaznaczenie akapitami trójdzielności wypowiedzi]	1p.
VIII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
X	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
XI	Estetyka zapisu	1p.

	[czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenie]	
--	---	--

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VIII, IX, X przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VIII i X.]

Ocena zaproszenia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zamieszczenie informacji odpowiadających na pytania: 1. Kto? [podpis pod zaproszeniem] 2. Kogo? [informacje o adresacie] 3. Na co? [nazwa uroczystości, imprezy] 4. Kiedy? [dzień, miesiąc, rok, godzina] 5. Gdzie? [miejsce uroczystości, imprezy]	1p. 1p. 1p. 1p. 1p.
II	Zastosowanie charakterystycznego słownictwa [np. <i>uprzejmie/serdecznie zapraszam, mam zaszczyt/honor zaprosić, proszę o przybycie na...</i>]	1p.
III	Zwiężłość, rzeczowość oraz informacyjny charakter wypowiedzi	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Szczegółowe sposoby oceniania dostosowuje się zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz indywidualnych możliwości uczniów.

Sprawdziany, testy, formy pisemne oceniane są według systemu procentowego:

100% - 91% > cel

90 % – 81% > bdb

80% – 71 % > db

70 % – 51 % > dst

50% – 30 % > dop

Testy dołączone do podręczników literackich „Nowe słowa na start” posiadają kartotekę z ustalonym systemem oceniania.

Dyktanda

0 błędów > cel

2 błędy zasadnicze > bdb

4 błędy zasadnicze > db

6 błędów zasadniczych > dst

8 błędów zasadniczych > dop

10 błędów zasadniczych > ndst

* 2 błędy II stopnia = 1 błąd zasadniczy

* 3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd zasadniczy

Sposoby oceniania prac pisemnych uczniów dyslektycznych.

Wypracowania

W wypracowaniach klasowych ortografia nie jest uwzględniana. Bierze się pod uwagę treść pracy, kompozycję oraz jej poprawność językową i stylistyczną. Nauczyciel nie odejmuje punktów za błędy ortograficzne.

Wypracowania domowe podlegają normalnej ocenie, również pod względem ortograficznym. W domu uczeń ma możliwość i obowiązek pracy ze słownikiem ortograficznym.

Dyktanda

0 błędów zasadniczych > cel

3 błędy zasadnicze > bdb

5 błędów zasadniczych > db

9-11 błędów zasadniczych > dst

12-14 błędów zasadniczych > dop

15 błędów zasadniczych > ndst